

Delft University of Technology

Passief roken op werk en thuis

Voor jou samengevat

van Nunen, Karolien

Publication date

2019

Document Version

Final published version

Published in

Veiligheidsnieuws

Citation (APA)

van Nunen, K. (2019). Passief roken op werk en thuis: Voor jou samengevat. *Veiligheidsnieuws*, 51, 60-61.

Important note

To cite this publication, please use the final published version (if applicable). Please check the document version above.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download, forward or distribute the text or part of it, without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license such as Creative Commons.

Takedown policy

Please contact us and provide details if you believe this document breaches copyrights. We will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Wetenschappelijk onderzoek gepubliceerd in Engelstalige peer-reviewed tijdschriften is vaak niet laagdrempelig genoeg om door te dringen tot de werkvloer. In deze rubriek wordt een recent verschenen wetenschappelijk artikel samengevat met relevante resultaten voor de preventieadviseur. Volgend artikel wordt besproken: "Effects of smoking bans on passive smoking exposure at work and at home. The European Community respiratory health survey"¹.

Karolien van Nunen

Docent Veiligheidskunde, TU Delft
Leerstoel Vandeputte,
UAntwerpen
Redactieraad Veiligheidsnieuws

Invoeren van een rookverbod

Verscheidene Europese landen hebben de afgelopen jaren een verbod op roken doorgevoerd op publieke plaatsen. Op deze publieke plaatsen zorgt dit niet enkel voor een daling van het roken zelf, maar ook voor een daling van het passief roken. Zo toonde bijvoorbeeld een Ierse studie aan dat, na het invoeren van een totaal rookverbod in cafés, de aanwezigheid van cotinine² in het speeksel van barmanen significant was gedaald.

"Een rookverbod kan het roken doen verplaatsen naar binnenshuis"

De relatie tussen een rookverbod (op publieke plaatsen of op het werk) met het roken thuis is minder eenduidig. Er zijn studies die suggereren dat dergelijk verbod een positieve impact kan hebben op het rookgedrag thuis. Een Chinese studie toonde echter aan dat door een verbod op roken op publieke plaatsen en op het werk, het roken zich verplaatste naar binnenshuis.

Een grootschalige longitudinale studie

Om de impact van een rookverbod op passief roken op het werk en thuis verder te onderzoeken werd in deze studie gebruik gemaakt van data uit de 'European Community Respiratory

Health Survey' (ECRHS). Deze studie bevat gegevens van duizenden personen tussen 20 en 45 jaar uit 13 landen, waaronder België. Deze personen werden gedurende 20 jaar opgevolgd. Op drie tijdstippen werden ze bevestigd:

1. In 1990-1995 (ECRHS I – 14.590 respondenten)
2. In 1998-2003 (ECRHS II – 8.573 respondenten)
3. In 2010-2014 (ECRHS III – 6.103 respondenten)

Wat is passief roken?

Passief roken of meeroken is het inademen van omgevingstabaksrook. Deze omgevingsrook bestaat uit een 'hoofdstroom', namelijk rook direct afkomstig van anderen tabakswaaren, en uit een 'zijstroom', namelijk de door de roker uitgeademde rook.

Het passief roken thuis werd bevestigd bij de hele populatie. Er werd verondersteld dat er passief werd meegerookt als de persoon zelf niet binnen rookt, maar wel iemand anders van het huishouden. Het passief roken op het werk werd enkel bevestigd bij de tewerkgestelde personen: "Roken mensen regelmatig op de plek waar u aan het werk bent?"

Het rookverbod werd onderverdeeld in drie categorieën:

- ▶ Geen rookverbod op publieke of private plaatsen.
- ▶ Gedeeltelijk rookverbod: rookverbod beperkt zich tot publieke

plaatsen zoals openbaar vervoer, scholen, ziekenhuizen.

- ▶ Volledig rookverbod: rookverbod uitgebreid naar alle werkplekken, zowel publiek als privaat.

Een sterke daling van passief roken op het werk

Het passief roken op het werk is aanzienlijk gedaald op twintig jaar tijd. In 1990-1995 rookte 32% van de werkende respondenten nog passief mee op het werk. In 1998-2003 was dit nog 17%, en in 2010-2014 nog slechts 2%. Het passief roken thuis daalde ook, maar wel in mindere mate (van 29% in 1990-1995 naar 9% in 2010-2014).

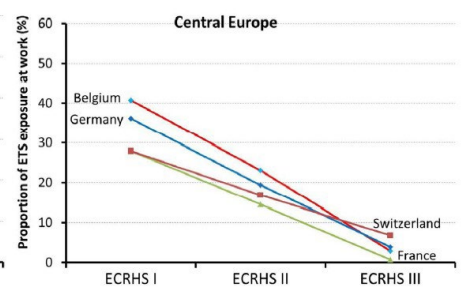
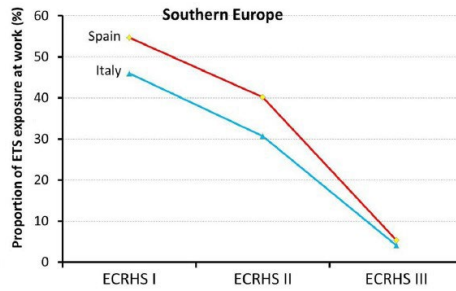
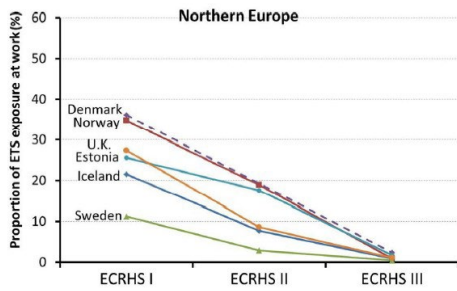
Gedurende de onderzoeksperiode (1990-2014) daalde het aantal huidige rokers van 38% naar 19%. Aan het begin van de onderzoeksperiode leefde de helft van alle respondenten in een land zonder rookverbod. Aan het einde van de onderzoeksperiode was echter in alle 13 landen een rookverbod doorgevoerd (gedeeltelijk of volledig).

"Het passief roken thuis daalde, maar wel in mindere mate"

Verschillen tussen landen

In alle landen is er een sterke daling vast te stellen in het passief roken op het werk. Wel is het startpunt heel verschillend. Zo werd in 1990 passief roken op het werk in Zweden weinig gerapporteerd (11%), terwijl in Spanje tijdens deze periode 55% passief rookte op het werk. Het invoeren van een rookverbod hangt nauw

¹Olivieri, M., Murgia, N., Carsin, A-E., Heinrich, J., et al. (2019). Effects of smoking bans on passive smoking exposure at work and at home. The European Community respiratory health survey. Indoor Air, 29:670-679. Doi: 10.1111/ina.12556 ²Cotinine geeft de blootstelling aan nicotine weer

samen met de vast te stellen trends in de verschillende landen: vanaf het moment waarop een rookverbod wordt ingevoerd of wordt uitgebreid, is er een sterke daling in het passief roken vast te stellen. In Zweden was al een volledig rookverbod ingevoerd op het moment van de afname van ECRHS I.

“Thuis zijn het de vrouwen die vaker passief meeroken, op het werk de mannen”

Invloed van achtergrondkenmerken

Vrouwen hebben minder kans om blootgesteld te worden aan passief roken op het werk. Hetzelfde geldt voor oudere werknemers en werknemers die hoger zijn opgeleid. Als de persoon zelf rookt, verdubbelt de kans om ook passief te roken op het werk. Dit laatste is een weerspiegeling van het inrichten van afgeschermdes rookruimtes buiten de werkplek waar werknemers kunnen roken in het bijzijn van andere rokers. Net zoals voor passief roken op het werk hebben ook oudere personen en personen met een hogere opleiding

#wistjedatje

Sinds 18 augustus 2019 is het volgens de Belgische wetgeving verboden om te roken in een wagen in aanwezigheid van kinderen die jonger zijn dan 16 jaar. Het doel van deze wet is de bescherming van kinderen die de belangrijkste slachtoffers van passief roken zijn. Eerder was er een Vlaamse wetgeving van kracht (en ook in Wallonië, maar dan voor -18 jaar).

▲ n.v.d.r.

	ECRHS I (n=14.590)	ECRHS II (n=8.573)	ECRHS III (n=6.103)
Rookgewoonten			
Nooit gerookt	41%	43%	45%
Gerookt verleden	21%	28%	36%
Huidige roker	38%	29%	19%
Passief roken thuis			
Passief roken op het werk	32%	17%	2%
Rookverbod			
Geen	50%	43%	0%
Gedeeltelijk	31%	33%	30%
Volledig	18%	23%	69%

minder kans om thuis passief mee te roken. Wel zijn er verschillen op te merken naargelang het geslacht. Mannen hebben een hogere kans om passief mee te roken op het werk, terwijl vrouwen een hogere kans hebben om thuis passief mee te roken.

Enkel een volledig rookverbod werkt

Een rookverbod dat enkel geldt op publieke plaatsen heeft op landelijk niveau geen effect op een daling in het passief roken op het werk en thuis. Enkel een volledig rookverbod – zowel op publieke als op private werkplaatsen – zorgt voor een (drastische) daling in het passief roken. Het naleven van een rookverbod, en de controle hierop is een belangrijk aspect dat tussen landen kan verschillen.

“Enkel een volledig rookverbod zorgt voor een daling in het passief roken”

Individuele rookgewoonten

De effecten van een rookverbod op de blootstelling aan passief roken wordt in grote mate beïnvloed door de individuele rookgewoonten. Zo zorgt een volledig rookverbod voor een daling van 75% van passief roken op het werk bij werknemers die nooit

rookten of zijn gestopt met roken. Deze daling is bij huidige rokers veel minder groot en niet significant. De impact van een volledig rookverbod op het passief roken thuis is minder groot, maar wel significant bij de personen die nooit of in het verleden rookten. Er werd geen effect vastgesteld bij de huidige rokers. Het invoeren van een rookverbod heeft met andere woorden geen invloed op het passief meeroken in de woningen van huidige rokers.

“Aangepaste strategieën zijn nodig om thuis roken te verminderen”

Samenvattend

Een rookverbod in publieke en private werkplaatsen zorgt in vele Europese landen voor een vermindering van passief roken op het werk, vooral bij niet-rokers. Een rookverbod in publieke en private werkplaatsen zorgt ook indirect voor een vermindering van passief roken thuis, maar wel in mindere mate. Dergelijk rookverbod heeft echter geen effect op het passief roken in woningen van huidige rokers. Aangepaste strategieën zijn nodig om thuis roken – zowel actief als passief – te verminderen. ♦